

5. Визымше урок: *Ушештарымаш

* ушештарымаш 'review'

1. Conjugation: present tense:

	Conjugation I		Conjugation II	
	тунемаш	толаш	ышташ	вучаш
мый	тунемам	толам	ыштем	вучем
тый	тунемат	толат	ыштет	вучет
тудо	тунемеш	толеш	ышта	вуча
ме	тунемына	толына	ыштена	вучена
те	тунемыда	толыда	ыштеда	вучеда
нуно	тунемыт	толыт	ыштат	вучат

	Conjugation I		Conjugation II	
	лияш	*шуаш	каяш	*пуаш
мый	лиям	шуам	каем	пуэм
тый	лият	шут	кает	пуэт
тудо	лиеш	шуэш	кая	пуа
ме	лийына	шуына	каена	пуэна
те	лийыда	шуыда	каеда	пуэда
нуно	лийыт	шуыт	каят	пуат

* шуаш (-ам) 'to reach, to arrive', пуаш (-эм) 'to give'

2. Possessive suffixes:

	ава		пөрт	
	1Sg	2Sg	3Sg	1PI
авам	мыйын авам	пөртем	мыйын пөртем	
ават	тыйын ават	пөртет	тыйын пөртет	
аваже	тудын аваже	пөртшө	тудын пөртшө	
авана	мемнан авана	пөртна	мемнан пөртна	
авада	тендан авада	пөртда	тендан пөртда	
авашт	нунын авашт	пөртышт	нунын пөртышт	

	*тумо		марий	
	1Sg	2Sg	3Sg	1PI
тумем	мыйын тумем	марием	мыйын марием	
тумет	тыйын тумет	мариет	тыйын мариет	
тумыжо	тудын тумыжо	марийже	тудын марийже	
тумына	мемнан тумына	марийна	мемнан марийна	
тумыда	тендан тумыда	марийда	тендан марийда	
тумышт	нунын тумышт	марийышт	нунын марийышт	

* тумо 'оак'

3. Case suffixes, plural:

a) Animate nouns:

Nominative	кӧ?	йоча	йочам	йоча-влак	йоча-влакем йочам-влак
Genitive	кӧн?	йочан	йочамын	йоча-влакын	йоча-влакемын йочам-влакын
Dative	кӧлан?	йочалан	йочамлан йочаланем	йоча-влаклан	йоча-влакемлан йочам-влаклан
Accusative	кӧм?	йочам	йочамым	йоча-влакым	йоча-влакемым йочам-влакым

b) Inanimate nouns:

Nominative	мо?	пӧрт	пӧртем	пӧрт-влак	пӧрт-влакем пӧртем-влак
Genitive	мон?	пӧртын	пӧртемын	пӧрт-влакын	пӧрт-влакемын пӧртем-влакын
Dative	молан?	пӧртлан	пӧртемлан пӧртланем	пӧрт-влаклан	пӧрт-влакемлан пӧртем-влаклан
Accusative	мом?	пӧртым	пӧртемым	пӧрт-влакым	пӧрт-влакемым пӧртем-влакым
Inessive	кушто?	пӧртыштӧ	пӧртыштем	пӧрт- влакыште	пӧрт-влакыштем пӧртем-влакыште
Illative	куш(ко)?	пӧртыш(кӧ)	пӧртышкем	пӧрт- влакыш(ке)	пӧрт-влакышкем пӧртем-влакыш(ке)

4. Personal pronouns:

Nominative	мый	тый	тудо
Genitive	мыйын	тыйын	тудын
Dative	мыланем (мылам)	тыланет (тылат)	тудлан
Accusative	мыйым	тыйым	тудым

Nominative	ме	те	нуно
Genitive	мемнан	тендан	нунын
Dative	мыланна	тыланда	нунулан
Accusative	мемнам	тендам	нуным

5. Postpositions:

гыч	Мый таче <u>университет гыч</u> кастене толам.
дек(е)	Ме <u>кочай</u> <u>деке</u> каена.
марте	Нуно <u>кас</u> <u>марте</u> пашам ыштат.

Exercises

1. Complete the following sentences using one of the verbs given in the proper form. (*вучаш, кутыраш, каяш, кошташ, ўжаш, улаш, тунемаш, ышташ, толаш, келшаш*)

- 1) Микал'е марий книгам лудаш *библиотекекыш
- 2) Таче *турист-влак Йошкар-Ола гыч *Францийыш
- 3) Те көм ... ?
- 4) *Изам мыйым Саранскыш
- 5) Серге марла, *рушла, *н'емычла, *финнла
- 6) Мый университетыште
- 7) Таче кастене мемнан деке уна-влак
- 8) Нунын эргышт *заводышто пашам
- 9) Мыланем Йошкар-Ола пеш
- 10) Ме *инженер

* *библиотеке* 'library', *турист* 'tourist', *Франций* 'France', *иза* '(elder) brother', *руш* 'Russian', *н'емыч* 'German', *финн* 'Finn', *завод* 'factory, plant', *инженер* 'engineer'

2. Put the words in parentheses into the proper case.

- 1) Ме марий (*литератур) (университет) тунемына.
- 2) Таче кастене нуно (уна-влак) вучат.
- 3) Кызыт тудо (*кино) кая.
- 4) Таче мый (те) *шкенам дек ўжам.
- 5) Мемнан олана (Янош) пеш келша.
- 6) Елу ден Серге (Йошкар-Ола) Эшпай (урем) илат.
- 7) Ме шуко (книга) лудына.

* *литератур* 'literature', *кино* 'movie theater; movie', *шкенам дек* 'to us, to our place'

3. Form questions by replacing the words written in italics with interrogative pronouns and adverbs.

- 1) *Микальын* ачаже *математикым туныкта.
- 2) *Микальын* ачаже *математикым туныкта.
- 3) *Марий* *республикыште 14 (латныл) *район уло.
- 4) «*Рия-Рия*» *ансамбль *концерт *дене *Испанийыш кая.
- 5) *Ивукын* эргыже *школышто* тунемеш.
- 6) Серге «*Марий* *Эл» *газетын журналистше.

* *математике* 'mathematics', *республик* 'republic', *район* 'district, area, zone', *ансамбль* 'ensemble', *концерт* 'concert', *дене* 'with', *Испаний* 'Spain' *эл* 'country, land' *газет* 'newspaper'

4. Add the proper possessive suffixes to the following nouns.

1) мыйын (лүм)	4) мемнан (коча)	7) нунын (уна-влак)
2) нунын (йоча)	5) тыйын (ўстел)	8) тендан (ола)
3) тудын (вате)	6) тендан (иза)	9) тыйын (*ял)

* *ял* 'village; countryside'

5. Form sentences using the words given. Add suffixes as required.

- 1) шуко, мыйын, лудаш, иза, книга
- 2) кастене, деке, тудо, таче, каяш, эрге
- 3) финн йылме, ме, *филологий факультет, тунемаш, университет
- 4) венгр, вучаш, таче, Сапаевмыт, кастене, уна-влак
- 5) деке, шергакан, ўжаш, Серге, уна-влак, ўстел, вате

* *филологий факультет* 'Faculty of Philology'

6. Read the following dialogue.

- Эчан, тендан *ешда *кугу?
- Кугуат *огыл, изиат огыл. /It's neither large nor small./
- Те ешыштыда **мынярын улыда? /How many are there in your family?/
- **Нылытын улына. /There are four of us./
- Те кушто иледа?
- Ме Йошкар-Олаште Эшпай уремыште, 12-шо (латкокымшо) номеран пörтыштö илена.
- Ачат ден ават кушто пашам ыштат?
- Ачам «Марий Эл» газетын редакцияште пашам ышта. Авам университетыште туныкта.
- Тыйын *акат-шўжарет, изат-*шольыч улыт?
- Мыйын ик шўжарем *гына уло.
- Тудо мыняр ияш?
- Вич ияш.
- А тый мыняр ияш улат?
- Латныл ияш.

* *еш* 'family', *кугу* 'large', *огыл* 'not', *ака* '(elder) sister', *шольо* '(younger) brother', *гына* 'only'

** The long form of the cardinal numbers can be combined with the genitive case ending to form collective numerals used to express that there is a certain number of people or things. In contrast to the cardinal numbers they stress the individual units belonging to the set mentioned – see 17.III.1. (page 224).